

Tampereen ylioppilaskunnan lausunto yliopiston toimitiloja koskevan toimenpideohjelman valmisteluun

Tampereen ylioppilaskunta kiittää mahdollisuudesta antaa opiskelijoiden näkemyksiä yliopiston toimitiloja koskevan toimenpideohjelman valmisteluun. Ylioppilaskunta painottaa, että toimitiloihin liittyvässä keskustelussa on tärkeää huomioida yliopiston perustehtävät, tilojen käytön tarkoituksenmukaisuus sekä yhteisön sosiaalinen ja kulttuurillinen kiinnittyminen kampuksiin. Ensisijaisen tärkeänä pidämme sitä, että koko yhteisöön näin paljon vaikuttavissa asioissa osallistetaan eri yhteisön ryhmiä yhdenvertaisesti valmistelutyössä. Taloudellinen näkökulma ei saa olla ainut toimintaa eteenpäin vievä voima.

Taloudellinen ja vastuullinen tilankäyttö

Ylioppilaskunta näkee vastuullisuuden näkökulmat erittäin tärkeinä tilakehityksestä keskusteltaessa. Yliopistolain mukaan yliopiston tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa. Tehtäviään hoitaessaan yliopistojen tulee tarjota mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen, toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Jo

pelkästään tästä syystä taloudellisen, ekologisen, sosiaalisen ja kulttuurillisen näkökulman käsittely on tärkeää.

Tilojen suunnittelussa on kuitenkin tärkeää huomioida se, että taloudellinen näkökulma ei saa olla ainoa kehitystä ohjaava asia. Yliopiston tilat ovat yhteisön jäsenille sosiaalisen kanssakäymisen ja vuorovaikutuksen vuoksi tärkeitä kohtaamispaikkoja; ei pelkästään opiskelijoiden keskinäiseen kanssakäymiseen vaan koko yhteisön laajan vuorovaikutuksen lisäämiseksi. Tilatarpeista keskusteltaessa on myös tärkeää huomioida ekologinen lähtökohta ja se, millaisia tavoitteita korkeakoulu yhteisöllä on esimerkiksi hiilineutraaliuden suhteen.

Tiloja karsittaessa on tärkeä kuitenkin ymmärtää tilojen kulttuurillinen merkitys yhteisölle. Yliopiston kampusten tilat eivät ole pelkästään rakennuksia suurelle osalle yhteisöä. Opiskelijat viettävät useita vuosia yliopistolla ja kiinnittyvät vahvasti tiloihin, yhteisöön ja ympäröivään yhteiskuntaan. Ei ole järkevää vähentää tiloja sieltä, mistä se on helpointa vaan on tärkeä huomioida, millainen vaikutus tilojen karsimisella on yhteisön näkökulmasta.

Kehitystyötä tehtäessä ja tilojen käyttöä tarkasteltaessa on myös huomioitava yhteisön jäsenten erilaiset lähtökohdat. Kampusten tilat ovat joillekin ainoa mahdollisuus rauhalliseen, tehokkaaseen ja ergonomiseen työhön. Lisäksi nyt noin kahden vuoden etätyöskentelyn jäljiltä on hyvä

huomioida tilojen tarkastelussa se, että tiloilla tulee olemaan erilainen merkitys jatkossa. Monet yhteisön jäsenet tarvitsevat kampusten tiloja myös pelkästään sosiaaliseen kanssakäymiseen, sillä vuorovaikutuksen suhteen yhteisön saldot ovat tällä hetkellä miinuksella.

Tilojen ja tilakustannusten vähentämisen työstön osalta ylioppilaskunta toivoo, että kaikkia yhteisöryhmiä osallistetaan yhtä paljon. Kampuksilla on huomattavan vähän opiskelutiloja ottaen huomioon opiskelijoiden määrä. Nyt olisikin hyvä hetki tarkastella myös, ovatko kaikki työhuoneiksi suunnitellut tilat tarkoituksenmukaisesti käytössä vai voisiko jostain löytyä lisää opiskelijoille varattavia opiskelutiloja tai opiskelijajärjestöille toimitiloja.

Opiskelijoiden ja järjestötoimijoiden näkökulmasta haluamme nostaa esille muutaman asian. Opiskelijat kaipaavat itsenäiseen työskentelyyn soveltuvia ergonomisia tiloja. Näitä tiloja tarvitaan esimerkiksi hiljaiseen työskentelyyn, luentojen seuraamiseen tai esimerkiksi erilaisiin etätapaamisiin. Näiden lisäksi on tärkeä olla tarjolla myös tiloja sosiaaliseen kanssakäymiseen ja yhdessä tehtävään opiskeluun. Edellä mainittujen tilatarpeiden lisäksi järjestöjen tilat ovat yksi iso osa opiskelijoiden elämää. Järjestötilat ovat monille erittäin tärkeitä kohtaamispaikkoja ei pelkästään vuorovaikutuksen vuoksi vaan myös opintoihin liittyvän avun saamiseksi. Järjestötilat ovat myös tärkeitä oman alan yhteisöön ja yleisesti yliopistoyhteisöön kiinnittymisen kannalta. Tästä syystä järjestöille tulee tarjota riittävästi tiloja.

Toimitilojen kehityksessä huomioitavat toiminnan erityispiirteet

TREY pitää tärkeänä, että tilojen kehittämisessä otetaan huomioon opetuksen kehittäminen ja sen ajankohtaiset tarpeet sekä digitalisaation vaikutukset pedagogiikkaan. Digitalisaatiolla ei kuitenkaan voi perustella opiskelutilojen määrän vähentämistä, vaan se tulee muun muassa lisäämään itsenäiseen opiskeluun ja ryhmätyöskentelyyn sopivien tilojen tarvetta. Lisäksi etä- ja lähiopiskelun yhdistäminen jatkossa tarkoittaa sitä, että kampuksilta on löydettävä tiloja, joissa etäluentoja voi seurata itsenäisesti.

TREY painottaa, että tilojen tulevaisuutta tarkasteltaessa on otettava huomioon myös tilojen tarjoama mahdollisuus sosiaalisuuteen. Opetuksen osittainen siirtyminen etätoteutukseen ei poista opiskelijoiden ja henkilöstön tarvetta sosiaaliseen kanssakäymiseen. Opiskelijoille tärkeitä paikkoja sosiaalistumiseen ovat esimerkiksi järjestöjen tilat, ryhmätyötilat ja kampusravintolat. TREYn keväällä 2021 tekemässä koronakyselyssä korostui avovastauksissa yksinäisyyden kokemus etäaikana, kun kampusten tilat eivät olleet käytettävissä. Lisäksi kysely osoitti, että opiskelutilat ovat opiskelijoille erittäin tärkeitä, sillä kotona työskentely heikentää myös opintojen ja vapaa-ajan erottamista.

Tilojen kehityksessä on huomioitava, että todella monella opiskelijalla ei ole kotonaan tiloja, joissa pystyy ergonomisesti ja tehokkaasti opiskelemaan.

Yliopistolla olevat opiskelutilat ovat kriittisiä monille, joiden esimerkiksi asumisjärjestelyt eivät mahdollista kotona opiskelua tehokkaasti. On tärkeää, että tilakehityksessä huomioidaan myös hiljaiseen työskentelyyn tarkoitettut tilat.

Muutosvalmiudet toimitilakehitykseen liittyen

Keskusteltaessa muutosvalmiuksista toimitilakehityksen osalta me opiskelijat olemme aina valmiita käymään keskusteluja kampusympäristön kehittämiseksi. Opiskelijayhteisö haluaa olla mukana laajasti valmistelutyössä, lausuntojen lisäksi myös keskusteluissa ja valmistelupalavereissa. Koemme, että suurimpana yhteisön ryhmänä, opiskelijoiden näkemysten tulisi näkyä selkeämmin opiskelu- ja opetustiloihin liittyvissä keskusteluissa.

Koko toimitilakehityksessä on vielä huomattava määrä työtä ja koemme, että avoin ja läpinäkyvä viestintä on erittäin oleellista jatkon kannalta. Yhteisön käymä keskustelu osoittaa, että tiloihin liittyvät asiat ovat tärkeitä yhteisölle ja monella on huoli, että tilojen kulttuurista ja sosiaalista merkitystä ei oteta huomioon. Niin toimitilakehitykseen kuin talouteen liittyvissä keskusteluissa on tärkeää varmistaa yhteisön äänen kuuluminen.

Ylioppilaskunta osallistuu omalta osaltaan mielellään valmistelutyöhön ja on

mukana kampuustilojen kehittämisessä. Opiskelijoiden osallistaminen mahdollistaa moninaisemman näkökulman huomioimisen valmistelutyössä. Esimerkiksi opiskelijajärjestöjen näkemysten kerääminen näissä asioissa on mielestämme erittäin tärkeää.

Toimintakulttuurin kehittyminen

Ylioppilaskunta näkee, että tilojen on erittäin tärkeää tukea yhteistä toimintakulttuuria, yhteisön rakentumista sekä opiskelijoiden kiinnittymistä yhteisöön. Tämä käsittää sekä opiskelijoiden keskinäisen yhteistyön, opiskelijoiden ja henkilökunnan yhteistyön sekä eri tieteenalojen ja tiedekuntien välisen yhteistyön. Yliopisto on vasta aloittanut toimintansa ja yhteisen toimintakulttuurin luominen vaatii vielä paljon työtä, jossa tiloilla on suuri merkitys.

Opiskelijoille ja opiskelijajärjestöille tulee tarjota kampuksilla runsaasti tiloja monimuotoiseen opiskelijatoimintaan. Esimerkiksi ainejärjestötilat ovat omiaan luomaan yhteistyötä saman opiskelualan eri vuosikurssien opiskelijoiden välille, mikä edesauttaa opiskelijoiden kiinnittymistä yhteisöön. Tämä osaltaan jouduttaa opintojen edistymistä. Muun muassa näistä syistä on tärkeää, että yliopisto huomioi järjestötilojen merkityksen suunnitellessaan muutoksia nykyisiin tiloihin.

Eri alojen opiskelijoiden välinen yhteistyö on yksi monialaisen yliopiston vahvuus, jota tilaratkaisujen tulisi tukea. Tämän vuoksi opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus järjestää poikkitieteellisiä tapahtumia ja tilaisuuksia yliopiston tiloissa. Opiskelijoiden tukemiseksi tarvitaan myös opiskelijakäyttöön kokous- ja ryhmätyötiloja. Yleisesti ylioppilaskunta pitää tärkeänä sitä, että opiskelijoilla on riittävästi tiloja sekä yhteiseen opiskeluun että muuhun ajanviettoon ja taukoihin opiskelun ohessa.

Yliopiston henkilöstön ja opiskelijoiden välistä yhteistyötä tulisi edesauttaa tilaratkaisuin siten, että ne tukevat kohtaamisia ja vuorovaikutusta.

Opiskelijoiden näkökulmasta on tärkeää, että tiedot henkilökunnan saavutettavuudesta ovat saatavilla ja henkilöstö on tavoitettavissa niin sähköisesti kuin kampuksilla. Eri yhteisöryhmien välistä toimintaa voitaisiin edesauttaa yhteisillä työskentely- ja taukotiloilla.

Alumnit ovat monesti lähin yhteys opiskelijoille työelämään liittyvissä asioissa ja monissa järjestöissä onkin aktiivista alumnitoimintaa joko järjestössä itsessään tai yhteistyössä oman alan alumniyhdistyksen kanssa. Alumnien sitouttamiseksi yhteisöön olisi tärkeää, että yliopiston tilat olisivat joiltakin osin heidän käytössään esimerkiksi erilaisten työelämätilaisuuksien tai alumniyhdistysten kokousten järjestämistä varten.

Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen osalta ylioppilaskunta pitää tärkeänä, että myös yhteisöön kuulumattomien henkilöiden on mahdollista tutustua yliopistossa toteutettavaan tutkimus- ja opetustoimintaan. Lisäksi on tärkeää, että tilat mahdollistavat alumnien, yritysten, järjestöjen ja muiden yhteisöjen välisen kanssakäymisen, muun muassa opiskelijoiden työelämäyhteyksien kehittämiseksi.

Allekirjoitukset

Iiris Taubert

Puheenjohtaja

Venla Monter

Pääsihteeri

Lisätietoa lausunnosta

Mikael Lehtonen, järjestöasiantuntija, mikael.lehtonen@trey.fi, +358 40 713

0079